

Наталія ЛЕСЬКО

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри міжнародного та кримінального права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
nataliya.v.lesko@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-1790-8432

ТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ У ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

<http://doi.org/10.23939/law2025.47.144>

© Лесько Н., 2025

Стаття присвячена аналізу використання технологічних інновацій у протидії домашньому насильству, зокрема через вивчення міжнародного досвіду. Розглянуто роль цифрових інструментів, таких як мобільні додатки, онлайн-платформи, системи віддаленого моніторингу та штучного інтелекту, у попередженні та виявленні випадків насильства, а також наданні допомоги постраждалим. Особливу увагу присвячено успішним прикладам із різних країн, які демонструють ефективність технологій у створенні безпечного середовища, швидкому доступі до підтримки та захисту жертв. У статті підкреслюється важливість адаптації цих інновацій до національних умов, з урахуванням культурних, соціальних та правових особливостей. Запропоновано рекомендації для вдосконалення законодавства і впровадження технологічних рішень у цій сфері.

Підкреслено, що технологічні інновації, спрямовані на боротьбу з домашнім насильством, продемонстрували здатність боротися з насильством та здатність підтримувати жертв насильства. Однак використання цих інновацій має чимало проблем. Однією з суттєвих проблем є недостатня обізнаність, соціально-економічна нерівність і обмежене під'єднання до інтернету. Крім того, використання технологій для повідомлення про насильство та звернення по допомогу викликає труднощі щодо забезпечення конфіденційності та безпеки, оскільки жертви повинні ділитися конфіденційною інформацією, яка потенційно може бути розкрита та використана правопорушниками.

Ключові слова: технологічні інновації, домашнє насильство, міжнародний досвід, цифрові інструменти, попередження насильства, допомога постраждалим.

Постановка проблеми. Домашнє насильство є серйозною соціальною проблемою, що негативно впливає на фізичне, психологічне та соціальне благополуччя постраждалих. Незважаючи на існування законодавчих ініціатив та програм підтримки, значна частина випадків залишається прихованою через страх, стигматизацію або брак доступу до необхідних ресурсів. У сучасних умовах технологічні інновації відкривають нові можливості для попередження, виявлення та боротьби з домашнім насильством. Водночас їхнє впровадження стикається з низкою викликів, таких як правові обмеження, брак фінансування, культурні бар'єри та недостатня обізнаність про доступні технології. Тому вивчення міжнародного досвіду використання цифрових інструментів і розробка рекомендацій для їх адаптації в національному контексті є актуальним завданням.

Аналіз дослідження проблеми. Питання запобігання та протидії домашньому насильству стали предметом наукових досліджень фахівців з різних галузей, зокрема права (А. Блага, Я. Горбунова, О. Дудоров, М. Легенька, М. Хавронюк та ін.), соціології (О. Бойко, І. Вітковська, Т. Марценюк та ін.), психології (О. Кочемировська, Н. Мілорадова, Н. Пашко та ін.).

Метою статті є аналіз міжнародного досвіду впровадження технологічних інновацій у сфері протидії домашньому насильству, визначення їхньої ефективності у попередженні, виявленні та реагуванні на випадки насильства, а також обґрунтування можливостей адаптації передових практик до національного контексту для створення безпечного середовища та забезпечення захисту постраждалих.

Виклад основного матеріалу. Домашнє насильство є надзвичайно важливою проблемою, яка виходить за межі соціально-економічного середовища та культурних кордонів. Технології можуть відігравати важливу роль не лише у виявленні та пом'якшенні випадків домашнього насильства, але й у наданні необхідної підтримки та ресурсів жертвам.

Для боротьби з домашнім насильством можна навести широкий огляд технологій, які використовуються на визначених напрямках, починаючи від виявлення, пом'якшення та підтримки:

1. Освіта та профілактика: платформи соціальних мереж, системи обміну контентом, вебсайти, мобільні програми, системи віртуальної реальності тощо.

2. Виявлення та втручання: електронні пристрої, безконтактні датчики та пристрої навколишнього середовища, системи спостереження, служби геолокації, кнопки сповіщень, мобільні програми, алгоритми штучного інтелекту, інструменти звітності та зв'язку тощо.

3. Реабілітація та підтримка: гарячі лінії та лінії довіри, віртуальні системи консультивання, інструменти онлайн-терапії, мобільні додатки, системи віртуальної реальності, інструменти конфіденційності, вебсайти ресурсів тощо.

4. Політика та правова база: хмарні бази даних, системи електронної документації, методи збору доказів, переносні пристрої, алгоритми ШІ, інструменти візуалізації даних, вебсайти тощо [1].

Очевидно, що деякі стратегії можуть слугувати багатьом цілям і, отже, збігатися на різних фронтах. У наступних підрозділах представляємо огляд роботи, знайденої в літературі щодо використання технологічних рамок у боротьбі з домашнім насильством.

Віртуальна реальність може бути потужним інструментом боротьби з домашнім насильством. Імерсивний досвід віртуальної реальності може допомогти навчити людей щодо попереджувальних ознак домашнього насильства, заохочувати співчуття правопорушників за допомогою симуляції досвіду домашнього насильства, забезпечити персонал служби підтримки для підвищення їхньої здатності ефективно реагувати, запропонувати реабілітаційні заходи постраждалим і створити віртуальні спільноти, де люди можуть відчувати себе комфортно, розповідаючи про свій досвід, щоб знайти підтримку в інших. Віртуальна реальність – це штучне середовище, яке відчувається за допомогою зображення, звуків і дотику за допомогою комп'ютерного обладнання, алгоритмів і програмного забезпечення, а також гарнітури, де дії людини визначають те, що відбувається в середовищі, створюючи відчуття фізичної присутності в віртуальний світ [2].

Чимало науковців розглядають віртуальну реальність як на інструменті допомоги винним у домашньому насильстві подолати проблеми, які сприяють їхньому насильству. Вони досліджували інтеграцію захоплювальних сеансів віртуальної реальності в традиційні програми лікування, враховуючи можливості та проблеми впровадження віртуальної реальності у в'язницях. Їхнє дослідження було частиною Європейської віртуальної реальності з запобігання гендерному насильству в Європі на основі нейронауки втілення, перспективи та емпатії [3]. Потенціал віртуальної реальності для підвищення емпатії, зменшення конкретних факторів ризику та адаптації лікування до індивідуальних потреб економічним способом. Вони класифікували практичні міркування за трьома взаємопов'язаними темами: індивідуальні відмінності правопорушників, фактори, що впливають на

реакцію правопорушників, на досвід віртуальної реальності, і застосування захоплювальної віртуальної реальності у в'язничному середовищі. Було зроблено висновок, що сама по собі віртуальна реальність не може розв'язати проблеми гендерного насильства, але вона може стати додатковим інструментом реабілітації злочинної поведінки.

Загалом технологічні інновації, спрямовані на боротьбу з домашнім насильством, продемонстрували багатонадійну здатність пом'якшити насильство та надати підтримку жертвам. Однак використання цих інновацій не позбавлене обмежень і проблем. Однією з істотних проблем є обмежена доступність і доступність цих рішень для всіх жертв домашнього насильства. Недостатня обізнаність, соціально-економічна нерівність й обмежене під'єднання до інтернету сприяють цій прогалині в доступності. Крім того, використання технології для повідомлення про насильство та звернення по допомогу викликає занепокоєння щодо конфіденційності та безпеки, оскільки жертви повинні ділитися конфіденційною інформацією, яка потенційно може бути розкрита та використана зловмисниками. Ті самі технологічні досягнення можуть також використовуватися зловмисниками для образливих цілей, таких як моніторинг і стеження. Тож деякі жертви можуть мати застереження щодо покладання на технології для забезпечення своєї безпеки. Крім того, потреба в регулярному оновленні, обслуговуванні, підтримці та пов'язані з цим витрати можуть вплинути на використання технології деякими жертвами домашнього насильства. Культурні бар'єри ще більше ускладнюють прийняття технологічних рішень, особливо серед жертв із культурно чутливими страхами. Крім того, деякі жертви можуть надавати перевагу особистому спілкуванню віч-на-віч, коли шукають підтримки. Ще одна проблема полягає в тому, що використання технологій у боротьбі з домашнім насильством може призвести до низки етичних і правових проблем. Етичні проблеми становлять порушення конфіденційності, безпеки даних і згоди, а також можливість використання тієї ж технології для образи жертв. Юридичні проблеми охоплюють недотримання законів і нормативних актів у межах юрисдикції, де використовується технологія. Нарешті, інтеграція технологічних інновацій у поточні системи підтримки боротьби з домашнім насильством стикається з деякими проблемами. Це труднощі в координації, проблеми з сумісністю, конфлікти в протоколах зв'язку, а також невідповідність ресурсів для навчання та підтримки.

Існує кілька напрямів і рекомендацій щодо застосування технологій у протидії домашньому насильству. Для підвищення ефективності, доступності та впровадження технологічних рішень надзвичайно важливо вирішити технологічні, етичні, правові та інтеграційні обмеження і проблеми. Це передбачає виділення достатніх коштів на дослідження та проведення високоякісних досліджень і розробок. Важливою є ефективна взаємодія між розробниками технологій, постачальниками послуг і жертвами домашнього насильства. Просування цифрової грамотності та полегшення доступу до технологій є життєво важливими.

Домашнє насильство є одним із найпоширеніших порушень прав людини. За даними Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного фонду допомоги дітям та Всесвітньої організації охорони здоров'я [4], 30 % жінок у всьому світі зазнали або зазнають фізичного чи сексуального насильства протягом свого життя. Цей факт ставить гендерне насильство на дуже критичний рівень соціальної тривоги, навіть перевершуючи збройний тероризм.

В останні роки розвиток цифрових технологій сприяв розробці нових вебдодатків і додатків для смартфонів, які спрямовані на боротьбу з гендерним насильством. Додатки варіюються від картографування випадків сексуального насильства в межах міста до пропозиції надійного та прямого зв'язку з правоохоронними органами [5].

Одним із прикладів чатбота, який можна використовувати в усьому світі, є "Софія" від Kona Club [6]. Розробники охарактеризували цей чатбот як перший міжнародний сервіс, який допомагає жертвам домашнього насильства збирати докази та шукати допомоги. Його унікальність полягає в тому, що чатбот використовує штучний інтелект (ШІ), щоб стирати будь-які цифрові сліди потенційних доказів, які надсилають жертви сексуального насильства, і зберігає їх на безпечному сервері. Проте недоліками цієї програми є те, що вона переважно зосереджена на підтримці жертв домашнього насильства і, оскільки вона доступна в усьому світі, чатботу важче надавати юридичні консультації відповідно до законодавства країни, з якої походить жертва [6].

Перше повідомлення чатбот просить користувача передати всю наявну в нього інформацію про ситуацію. Це було розроблено, щоб встановити дружні стосунки між користувачем і чатботом. У наступних повідомленнях чатбот запитує інформацію про жертву, злочинця та інцидент. Після того як користувач відповість на всі можливі запитання, чатбот відобразить відповіді користувача на кожне запитання, щоб користувач міг перевірити інформацію та відредагувати її, якщо потрібно. Коли вся інформація буде повна та підтверджена, чатбот почне надавати юридичні рекомендації. Якщо користувач відповів чатботу, що він не повідомляв про інцидент у поліцію та не проходив медичний огляд, чатбот розпочне консультацію щодо можливості повідомити про інцидент у поліцію, і як пройти медичний огляд. Далі чатбот надасть приклади трьох різних справ і рішень Верховного Суду, які мають три найбільші схожості з інцидентом користувача. Це робиться для того, щоб дати користувачеві загальне уявлення про те, як може тривати його справа, коли користувач вирішить направити справу до суду. Чатбот також надасть контактну інформацію відповідних установ або організацій, які можуть захистити постраждалу від сексуального насильства [7].

Треба зауважити, що жертви домашнього насильства все частіше звертаються до цифрових платформ і віртуальних середовищ, таких як платформи соціальних мереж, щоб отримати допомогу та підтримку. Вони використовують детальну розповідь, прямі чи непрямі пости, призначені для пошуку допомоги, і вираження емоцій як засіб зв'язку. Ці дописи можуть мати різні форми, зокрема текст, аудіо чи відео, що дає змогу постраждалим ділитися своїм досвідом і спілкуватися з іншими, хто може надати допомогу та розуміння.

Наприклад, публікації та історії на платформах соціальних медіа (Twitter, Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, WhatsApp, LinkedIn тощо) можуть бути класифіковані як:

1. Особиста історія: миттєва підтримка з боку громадськості через обмін досвідом (критично).
2. Збір коштів: фінансова допомога потрібна в екстрених випадках (критично).
3. Обізнаність: увага до випадків домашнього насильства (некритично).
4. Емпатія: дописи співчуття від спільноти до жертв (некритичні).
5. Загальне: ретельне дослідження проблеми домашнього насильства (некритично) [8].

У багатьох випадках особи, які вчинили домашнє насильство, отримують несанкціонований доступ до взаємодії своїх жертв у соціальних мережах, електронної пошти, онлайн-банкінгу, історії вебперегляду в інтернеті, онлайн-покупок, участі в онлайн-форумах та інших особистих онлайн-акаунтів і дій, з наміром брати участь у видаванні себе за іншу особу, крадіжці або стеженні [9]. Сучасні методи онлайн-безпеки можуть допомогти покращити конфіденційність жертв домашнього насильства, зменшивши ризик несанкціонованого доступу до їхніх облікових записів і онлайн-дій. Ці методи охоплюють багатофакторну автентифікацію, яка вимагає додаткової перевірки, окрім паролів, сповіщення про вхід, які інформують користувачів про неавторизований доступ до облікового запису, брандмауери, що діють як бар'єр проти несанкціонованого мережевого трафіку, і одноразові паролі, які надають тимчасові та унікальні облікові дані для входу. Застосовуючи ці методи, жертви можуть посилити безпеку своїх онлайн-облікових записів і взаємодій, таким способом знизивши ризик видавання себе за іншу особу, крадіжки або стеження та зберігаючи свою конфіденційність в інтернеті.

Поширеним методом, який використовують домашні насильники, щоб завдати шкоди та принизити своїх жертв, є публічний обмін інтимним вмістом, таким як відео та зображення, на онлайн-платформах без згоди. Цей акт поширення інтимного змісту став серйозною проблемою, оскільки злочинці використовують його як засіб шантажу та погрози своїм жертвам. Крім того, прогрес у технології редагування відео призвів до появи інструментів глибокої підробки за допомогою ШІ, які дають змогу створювати реалістичні відео та зображення. Домашні злочинці використовують цю технологію, щоб маніпулювати відео, зображеннями та навіть аудіо [10].

Отже, потрібно рішуче боротися з безконтактними формами переслідування, включно з несанкціонованим обміном інтимним вмістом і створенням та поширенням фейків. У відповідь деякі технологічні компанії вжили заходів для виявлення та запобігання розповсюдженню такого контенту. Наприклад, Meta, материнська компанія Facebook, запровадила систему, яка дає змогу користувачам

позначати свій конфіденційний контент унікальним цифровим відбитком пальця, ефективно запобігаючи його розповсюдженню без згоди користувача. Ці кроки допомагають захистити особу від шкідливого впливу обміну контентом без згоди і сприяють конфіденційності та згоді в інтернеті [11].

Поширена стратегія, яку використовують винуватці домашнього насильства, щоб утвердити владу над своїми жертвами, передбачає постійне стеження, переслідування та насильницький контроль над їхніми діями [12]. Ця стратегія реалізується за допомогою таких методів, як встановлення GPS-трекерів у транспортні засоби жертв, а також використання програмного забезпечення для відстеження та віддзеркалення на їхніх мобільних телефонах. Треба зазначити, що ті самі технології, які можна використовувати для відстеження та контролю за жертвами, також можна використовувати для виявлення дій відстеження та переслідування, а отже, для захисту жертв.

Висновки. Отже, технологічні інновації, спрямовані на боротьбу з домашнім насильством, продемонстрували здатність боротися з насильством та здатність підтримувати жертв насильства. Однак використання цих інновацій має низку проблем. Однією з суттєвих проблем є недостатня обізнаність, соціально-економічна нерівність й обмежене під'єднання до інтернету. Крім того, використання технології для повідомлення про насильство і звернення по допомогу викликає труднощі щодо забезпечення конфіденційності та безпеки, оскільки жертви повинні ділитися конфіденційною інформацією, яка потенційно може бути розкрита та використана правопорушниками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Technological Innovations for Tackling Domestic Violence.** Retrieved from: <https://ieeexplore.ieee.org/document/10223203> (Accessed: 20.02.2025).
2. **Virtual Reality**, Jun. 2023. Retrieved from: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/virtual%20reality> (Accessed: 20.02.2025).
3. **VR Per GENERE**, Jun. 2023. Retrieved from: <https://www.vrpergenre.com/> (Accessed: 20.02.2025).
4. UNICEF, New York, NY, USA. **Gender-Based Violence in Emergencies.** (May 2019). Retrieved from: <https://www.unicef.org/protection/gender-based-violence-in-emergencies> (Accessed: 20.02.2025).
5. Jewkes R., Dartnall E. (2019). **More research is needed on digital technologies in violence against women.** *Lancet Public Health*. Vol. 4, No. 6. P. e270-e271.
6. Kona Club. **Sophia a Chatbot Tool to Empower Victims of Domestic Violence.** (2020). Retrieved from: <https://www.kona-club.com/Sophia> (Accessed: 20.02.2025).
7. LAW-U: **Legal Guidance Through Artificial Intelligence Chatbot for Sexual Violence Victims and Survivors.** Retrieved from: https://www.academia.edu/57352504/LAW_U_Legal_Guidance_Through_Artificial_Intelligence_Chatbot_for_Sexual_Violence_Victims_and_Survivors (Accessed: 20.02.2025).
8. Subramani S., Michalska S., Wang H., Du J., Zhang Y., Shakeel H. (2019). **Deep learning for multi-class identify from home violence online posts.** *IEEE Access*, vol. 7, p. 46210–46224.
9. Dragiewicz M., Harris B., Woodlock D., Salter M., Easton H., Lynch A., Campbell H., Leach J., Milne L. (2019). **Domestic violence and communication technology: Survivor experiences of intrusion, surveillance, and identity crime.** *Austral. Commun. Consumer Action Netw.*, Sydney, NSW, Australia.
10. Lucas K. T. (2023). **Deepfakes and domestic violence: Perpetrating intimate partner abuse using video technology.** *Victims Offenders*. Vol. 17, No. 5. P. 647–659.
11. Winer, S. (2020). **Anti-Revenge Porn Tech Launches in Hebrew, Allowing Digital Tagging of Images.** *The Times of Israel*. Retrieved from: <https://www.timesofisrael.com/anti-revenge-porn-tech-launches-in-hebrew-allowing-digital-tagging-of-images/> (Accessed: 20.02.2025).
12. Freed D., Palmer J., Minchala D., Levy K., Ristenpart T., Dell N. A stalker's paradise' (2018): **How intimate partner abusers exploit technology in Proc. CHI Conf. Human Factors Comput. Syst.**, Montreal, QC, Canada, No. 2. P. 667.

REFERENCES

1. **Technological Innovations for Tackling Domestic Violence.** Retrieved from: <https://ieeexplore.ieee.org/document/10223203> (Accessed: 20.02.2025). [In English].
2. **Virtual Reality**, Jun. 2023. Retrieved from: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/virtual%20reality> (Accessed: 20.02.2025). [In English].

3. **VR Per GENE**, Jun. 2023. Retrieved from: <https://www.vrpergenere.com/> (Accessed: 20.02.2025). [In English].
4. UNICEF, New York, NY, USA. **Gender-Based Violence in Emergencies**. (May 2019). Retrieved from: <https://www.unicef.org/protection/gender-based-violence-in-emergencies> (Accessed: 20.02.2025). [In English].
5. Jewkes, R. and Dartnall, E. (2019). **More research is needed on digital technologies in violence against women**. *Lancet Public Health*. Vol. 4, No. 6. P. e270-e271 [In English].
6. Kona, Club. **Sophia a Chatbot Tool to Empower Victims of Domestic Violence**. (2020). Retrieved from: <https://www.kona-club.com/Sophia> (Accessed: 20.02.2025). [In English].
7. LAW-U: **Legal Guidance Through Artificial Intelligence Chatbot for Sexual Violence Victims and Survivors**. Retrieved from: https://www.academia.edu/57352504/LAW_U_Legal_Guidance_Through_Artificial_Intelligence_Chatbot_for_Sexual_Violence_Victims_and_Survivors (Accessed: 20.02.2025). [In English].
8. Subramani, S., Michalska, S., Wang, H., Du, J., Zhang, Y., and Shakeel, H. (2019). **Deep learning for multi-class identify from home violence online posts**. *IEEE Access*, vol. 7, p. 46210–46224. [In English].
9. Dragiewicz, M., Harris, B., Woodlock, D., Salter, M., Easton, H., Lynch, A., Campbell, H., Leach, J. and Milne, L. (2019). **Domestic violence and communication technology: Survivor experiences of intrusion, surveillance, and identity crime**. *Austral. Commun. Consumer Action Netw.*, Sydney, NSW, Australia. [In English].
10. Lucas, K. T. (2023). **Deepfakes and domestic violence: Perpetrating intimate partner abuse using video technology**. *Victims Offenders*. Vol. 17, No. 5. P. 647–659. [In English].
11. Winer, S. (2020). **Anti-Revenge Porn Tech Launches in Hebrew, Allowing Digital Tagging of Images**. *The Times of Israel*. Retrieved from: <https://www.timesofisrael.com/anti-revenge-porn-tech-launches-in-hebrew-allowing-digital-tagging-of-images/> (Accessed: 20.02.2025). [In English].
12. Freed, D., Palmer, J., Minchala, D., Levy, K., Ristenpart, T., Dell, N. A stalker's paradise' (2018): **How intimate partner abusers exploit technology in Proc. CHI Conf. Human Factors Comput. Syst.**, Montreal, QC, Canada, No. 2, 667. [In English].

Дата надходження статті: 12.05.2025 р.

Nataliia Lesko

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the International and Criminal
Law Department,
Dr. Habil. (Law), Professor
lnataliya.v.lesko@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-1790-8432

TECHNOLOGICAL INNOVATIONS IN COMBATING DOMESTIC VIOLENCE: INTERNATIONAL EXPERIENCE

The article is devoted to the analysis of the use of technological innovations in combating domestic violence, in particular through the study of international experience. The role of digital tools, such as mobile applications, online platforms, remote monitoring systems and artificial intelligence, in preventing and detecting cases of violence, as well as providing assistance to victims is considered. Particular attention is paid to successful examples from different countries that demonstrate the effectiveness of technologies in creating a safe environment, rapid access to support and protection of victims. The article emphasizes the importance of adapting these innovations to national conditions, taking into account cultural, social and legal characteristics. Recommendations are proposed for improving legislation and implementing technological solutions in this area. It is emphasized that technological innovations aimed at combating domestic violence have demonstrated the ability to combat violence and the ability to support victims of violence. However, the use of these innovations has a number of problems. One of the significant problems is insufficient awareness, socio-economic inequality and limited Internet connectivity. In addition, the use of technology to report violence and seek help poses challenges to privacy and security, as victims must share sensitive information that could potentially be disclosed and used by perpetrators.

Keywords: technological innovation, domestic violence, international experience, digital tools, violence prevention, victim support.